

Tijd rijp voor nieuwe stichting

In Scherpenheuvel wil pastoor Luc VAN HILST een priestergemeenschap doen herleven

- ▶ Oratorianen zijn diocesane priesters die samen leven en bidden
- ▶ Hebben geen regel of grote structuren
- ▶ Is het een oplossing voor het isolement van priesters?

Erik DE SMET

In Scherpenheuvel, achter de beroemde Mariabasiliek, voert de zogenoemde Barokgang je van de sacristie naar een ruïne, de resten van een oratorianenklooster. Twee eeuwen lang, tot de Franse Revolutie, huisden daar diocesane priesters in gemeenschap. Kloostergeloften legden ze niet af en ze bleven in dienst staan van de plaatselijke bisschop.

Bedenker van de formule was de heilige Filippus Neri (1515-1595) in Rome. De eerste pastoor van Scherpenheuvel, Joost Bouckaert, stichtte in 1621 in het toen in opbouw zijnde Brabantse pelgrimsoord een gemeenschap van oratorianen. Het was een van de vroegste vestigingen buiten Italië. Net als in Rome ging het in Scherpenheuvel om een groep priesters, meestal twaalf, die in gemeenschap wilden leven. Daarmee wilde Bouckaert inspelen op de hervormingen die Rome voorstond, vooral wat betreft het aanscherpen van de discipline in het priesterbestaan. Vanuit Scherpenheuvel verbreidden de oratorianen zich over de Lage Landen.

Dat is de geschiedenis. Maar kijk, Luc Van Hilst, de huidige pastoor van Scherpenheuvel, koestert al jaren de wens om de

oratorianengemeenschap nieuw leven in te blazen. Niet ter wille van het erfgoed, maar om een nood te lenigen.

„De oratorianen leerde ik kennen toen ik nog secretaris was van kardinaal Danneels”, vertelt Luc Van Hilst. „Het trof me hoe hedendaags hun spiritualiteit wel was. Dat ze als priesters een gemeenschap vormen, leek me een prima oplossing voor het isolement waarin priesters tegenwoordig vaak verkeren. Kunnen we die gemeenschap geen nieuw leven inblazen, vroeg ik me af. Kardinaal Danneels en zijn opvolgers moedigden me aan. Nu is de tijd rijp. We vormen met z'n drieën een voldoende grote groep en zowel de bisschopsraad als het generale bestuur van de oratorianen in Rome gaf intussen de zegen.”

Anders dan orden en congregaties hebben oratorianen weinig statuten, geen kloosterregels of structuren. Elke groep vormt een afzonderlijke gemeenschap. Filippus Neri stond erop dat el-

„Ook heel wat jongere priesters verlangen naar broederlijkheid”

ke priestergroep zich in alle vrijheid kon ontwikkelen, ook al was hij stevig verankerd in het plaatselijke bisdom. Pas in de twintigste eeuw kwam er een koepelstructuur in Rome en recentelijk kwam het ook in enkele landen in het Zuiden tot stichtingen.

„Scherpenheuvel is een uitgelezen plek voor zo'n project”, meent Luc Van Hilst. „Behalve het zogeheten kleine oratorium, de eigenlijke priestergemeenschap, stond Neri ook steeds een

groot oratorium voor ogen, een brede groep van leken en priesters die samen bidden. Dat is hier, rond de basiliek, perfect mogelijk. We begonnen alvast op zondagavond met het samen bidden van de vespers in de basiliek. Een van ons preekt dan. En dat slaat aan.”

Kern van het project blijft echter het samenleven van priesters. „In het diocesane priesterschap mis ik het element broederlijkheid”, zegt Van Hilst. „Ook heel wat jonge priesters verlangen ernaar. Mijn en hun generatie zijn zo weinig talrijk dat isolement en ontmoediging reële bedreigingen vormen. Cynisme ligt dan op de loer. We werden niet priester om administrator of monumentenwachter te zijn. Tegelijk zijn het boeiende tijden voor wie wil evangeliseren. Alle maskers vielen immers weg en zelfs met een uitdunnende groep priesters kunnen we nu authentiek het evangelie verkondigen. Zolang we maar de broederlijkheid beleven en trouw zijn aan het gebed.”

Hoeveel groei kracht heeft het oratorium van Scherpenheuvel 2.0? Luc Van Hilst geeft aan dat de prille groep actief op zoek zal moeten naar nieuwe roepingen. Dat is alvast realistischer dan te hopen dat nu plotseling extra priesters zich zouden aansluiten. Op heel wat vragen zijn er trouwens nog geen antwoorden. „We laten het allemaal langzaam gebeuren”, besluit Van Hilst. „Het groeit hier in Scherpenheuvel van onderuit, maar niet zonder de steun van boven.” En daarmee bedoelt hij niet de kerkstructuur.

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

Pastoor Luc Van Hilst bij de resten van Scherpenheuvelds oratoriaanse verleden. © Mine Dalemans

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

22 maart

Exact een jaar geleden werd ons land dooreengeschud door twee gruwelijke aanslagen. Vijfendertig mensen lieten het leven, ongeveer tien keer zoveel raakten gewond. We deelden pijn, angst en woede. Kreten om wraak werden overstemd door verbondenheid in sereen beleefd verdriet. Vooral de slachtoffers en hun nabestaanden toonden zich oprecht menselijk in hun reacties.

KERK & leven brengt vandaag een interview met twee van hen. Catherine Mathieu en Philippe Breyer overleefden de hel. Zij herstelde van haar verwondingen, hij verloor een been. Hun verhaal is aangrijpend, omdat hun positieve instelling indrukwekkend is. „De aanslag maakte ons niet wraakzuchtig, fanatiek of xenofob”, beklemtonen ze. „Het leven gaat voort. Elke keer dat er iets goeds is, hebben wij daarvoor meer oog dan voor de ellende.”

Waar halen die mensen die kracht? Uit hun liefde voor elkaar en uit hun geloof. „We gaan niet naar de mis om te vragen, maar om te danken. Als we iets vragen, is het dat God ons, onze familie en vrienden voort zou beschermen, want we voelen ons erg beschermd. Kijk, we leven allebei nog.” Geloof is vertrouwen. Dat is makkelijk gezegd. Deze mensen tonen dat het ook echt zo is.

Laten we van 22 maart een dag van bezinning maken

Vandaag herdenken we nog een ander bijzonder feit uit de geschiedenis. Op 22 maart 1957, zestig jaar geleden, ondertekenden zes Europese landen het Verdrag van Rome. Dat werd het begin van wat we nu de Europese Unie noemen. België was er toen al bij, net als Duitsland, de verslagen vijand uit Wereldoorlog II. De drijvende krachten achter dat verdrag hanteerden dezelfde visie als Catherine Mathieu en Philippe Breyer. Zij waren niet wrokkig om wat gebeurd was, maar keken vooruit en wilden werk maken van een betere toekomst. Hun geloof in vrede was sterker dan hun woede.

Intussen kan de Europese Unie een indrukwekkend palmares voorleggen. We leven al decennialang in onderlinge vrede. We konden onze democratie verankeren en zelfs uitbreiden naar Oost-Europa. Nooit eerder in de geschiedenis waren we zo welvarend. We bouwden een sterke sociale en ecologische bescherming uit. Gemeenschappelijke regels beschermen ons op de werkvloer en waken over de kwaliteit en de veiligheid van onze voeding of gebruiksvoorwerpen.

Uitgerekend nu stappen de Britten uit de Europese Unie en horen we in onze buurlanden populistische politici tekeergaan tegen Europa. Hun doel is niet de EU te verbeteren, maar haar op te doeken. De droom van vrede, democratie en welvaart wordt vertrapeld. Schaamteloos maken die politici ontevreden kiezers wijs dat het zonder Europa allemaal veel beter zou zijn. Dat is kinkklare nonsens. Gevaarlijke nonsens zelfs, want als we de unie opdoeken, zullen onze kinderen slechter af zijn dan wijzelf. Niet toevallig wilden de Britse jongeren wel aan boord blijven.

Laten we daarom van deze dag, 22 maart, een bezinningsmoment maken. Een dag waarop we beseffen tot welke vreselijke daden fanatici in staat zijn. Hoe kwetsbaar we zijn voor het geweld dat zij als middel hanteren om hun waanzin na te jagen. Een dag ook waarop we de slachtoffers van terreur herdenken en luisteren naar de verhalen van de overlevenden.

Daar mag het echter niet stoppen. Laat 22 maart ook de dag zijn waarop we begrijpen dat de Europese integratie niet vanzelfsprekend is. Het is een droom die niet af is. Als we een betere toekomst willen, mogen we ons niet terugplooiën op eigen volk of eigen land, met grensposten en prikkeldraad. Laten we vooruitziend zijn, de Europese Unie blijven versterken en verbeteren. Laten we wereldwijd werk maken van internationale samenwerking. Enkel dan kan 22 maart een datum worden die finaal leidde tot meer vrede en een mooiere wereld voor iedereen. ”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be